

SCIENCE AND
EDUCATION **FOR**
SUSTAINABLE
LIFE

Samband mellan mark, vatten och klimat över tid - Vad kan jordbruket vänta sig framöver?

2023: fick flera säsongers väder i en

ATL 27
TORS DAG 6 JULI 2023

8 Nyheter
Klimat

Torkan slår hårt mot Norden

Det besvärliga vädret med torka känner inga gränser - hela Norden har drabbats. ATL har tagit temperatur på situationen i våra närmaste grannländer.

Sommaren 2018 slog hårt mot lantbruk runt om i Europa. Den 15 juni i år, under en presskonferens om Sveriges beredskap inför sommarens torka, varnade landsbygdsminister Peter Kulgrén (KD) för att sommaren 2023 riskerar att bli en upprepning av 2018.

Han berättade då att beredskap finns för att aktivera stöd från EU och att det i så fall skulle röra sig om belopp på omkring 130 miljarder kronor.

EU:s jordbrukskommissionär Janusz Wojciechowski, tvåtråde emuliertal till Sverige föredras till 65,31 miljarder kronor - hälften så mycket som Peter Kulgrén först uppskattade.

Regeringen har även gett Jordbruksverket i uppdrag att stödja svenska lantbruk i torkan genom att se till att så senast skördas. Exempelvis ska lantbrukare kunna skörda rotfröter och kornet senast den 15 augusti på stoden. Men hur ser det ut hos våra grannländer i Norden? Här de drabbats lika hårt? ATL har pratat med våra nordiska fränder.

Finland störst efter regn
Trots sitt epitet "de tusen sjöarnas land" västar Finland efter vatten. Landet lider till stora delar av torkan som redan har lett till mindre skördar.

Den första vallskörden har på många platser blivit väldigt liten och om det inte kommer regn får vi inget återväxt, säger Mats Nyhult, ordförande för centralstyrelsen vid Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (SLC).

De kommande veckornas väderprognoser ger dock hopp. Regn väntas, speciellt i sydvästra Finland.

Kartorna från ECMWF visar att det mellan den 10 och den 17 juli kommer att finnas ett lågtryck över stora delar av norra Europa.
Källa: European Centre for Medium-Range Weather Forecasts, ECMWF

Tufft även i Norge
Lise Boeck Jakobsen, kommunikationschef vid Norges Bondelag, berättar att landet upplever en svår torka. Situationen beskrivs som allvarlig men inte hopplös.

Bönderna anpassar sig till situationen och försöker hitta nya sätt att sköta sina gårdar men för vissa är situationen kritisk, säger hon.

Denas största oro är att torkan ska leda till foderbrist vilket kan innebära att Norge riskerar att ha för lite foder till vintern.

Vi håller fullt fokus på att rädda det vi kan och hoppas på regn.

Lise Boeck Jakobsen har noterat att det finns en större politisk vilja att se allvaret med torkan i år jämfört med hur det var 2018.

Det finns stöd tillgängligt för bönderna och vi hjälper dem att hitta lösningar och anpassa sig till de förändringar. Exempelvis säger hon.

Norges Bondelag håller nära kontakt med politiker och arrangerar möten i de drabbade regionerna för att diskutera vilka förändringar som bör göras.

Vi vet vad som fungerade förfem år sedan. Det hjälper oss. Vi vet hur torkan påverkar ekonomin och vad det gör med bönderna på längre sikt.

Men så länge har det inte varit några samtal om ekonomiskt stöd till landets lantbrukare.

Vi får se vad nästa steg blir beroende på hur mycket det regnar.

Behöver 100 millimeter vatten
Trots torkplanen kommer det att bli en svår sommar för det danska jordbruket, berättar Peter Nygaard Nissen. Det danska torkindexet ligger på 9 och 10 över hela landet och situationen beskrivs som ännu allvarigare än torkan 2018.

Den här torkan började tidigt och med mindre vatten i maj än 2018. Nu har vi fått lite regn och några intensiva skurar men det räcker inte på långa vägar.

På flera ställen i landet är åkrarna i riktigt dåligt skick och mycket torkkänsliga. På vattenfyllda vägar man där det är möjligt är i resten av landet hittar man oroligt tufft mot himlen.

Vi behöver 100 millimeter vatten fördelat över flera dagar för att fylla på vattenreserverna i marken. Men många grödor har redan fått permanenta skador. Det

Vill ha mer flexibla regler
I Danmark är situationen liknande den i Finland. Regeringen har dock coagat på torkan genom att lansera en "torkplan". Planen innefattar flera åtgärder, inklusive upprätthållande av ett krisstöd där jordbrukare kan söka råd och hjälp. få bättre möjligheter att flytta sina djur och dryps för bönder att förse djur på vissa grasmarker och naturområden med tillskottsböder.

De flesta av våra medlemmar är inte intresserade av ekonomiskt stöd utan vill bara ha mer flexibla regler så att enskilda jordbrukare bättre kan förbereda sig för de torka och våta situationer som det framtida klimatet kommer att medföra, säger Peter Nygaard.

Majfält nära Tyrstrup i Vendsyssel i Danmark.
Foto: TT

Nissen på den danska motsvarigheten till IRL, Landbrug & Fødevarer.

Skörd

Skyfallen tuff smäll för bönder

På en natt kom det över 100 millimeter regn på vissa platser i Salatrakten. Karl Fernholm har 75 hektar havre, höstvetete och lite rödkiöversfrö och 75 hektar raps under vatten.
Foto: Mikael Marstrand

6 juli 2023

POSTTIONING A
Ej retur

Marknad:
Elpris termin
678:17 ↓

kWh/MWh, Elpris termin, Electricity Nordic, Q4 2023.
Källa: Mistrasam Market Data

Euro
11:89 ↑

k/Euro.
Källa: Compelis kontraktmarknaden

Sejambül Hamburg M1	5 372:31 SEK/TON
Brödvete Sverigeexport	2 755:63 SEK/TON
Vete SRW Chicago (sep)	2 304:51 SEK/TON
Ariax a conto-pris	428:70 ÖRE/KG
Slaktpris Sverige Genomsnitt	25:11 SEK/KG
Ungtull Sverige Genomsnitt	58:18 SEK/KG
Fler marknadspriser	sid 30-31

Nummer 36
torsdag 7 september 2023
Pris 61 kr

Ledande på lantbruksnyheter och affärsnytta sedan 1884

BROTT. TVÅ ÅTALAS FÖR DJURMISSHANDEL PÅ SLAKTERI / Sid 10.

VÄXTODLING. STORA BETOR VID ÅRETS PROVGÄVNINGAR / Sid 18.

TEKNIK. PLACERA MED PRECISION OCH SPARA GÖDSEL / Sid 14-15.

Skörd

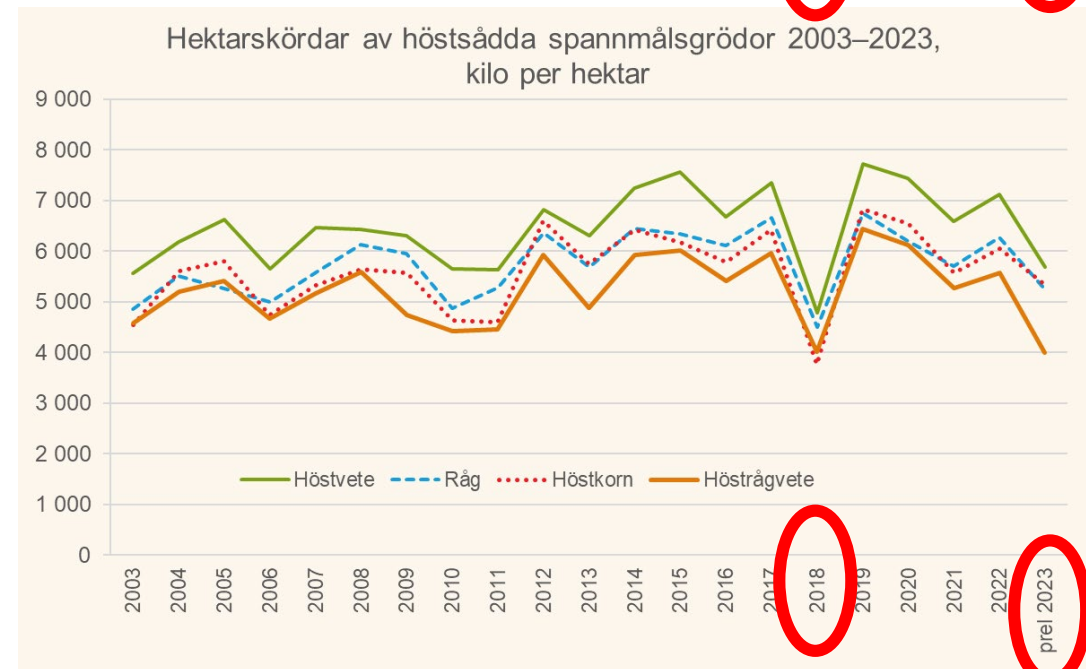
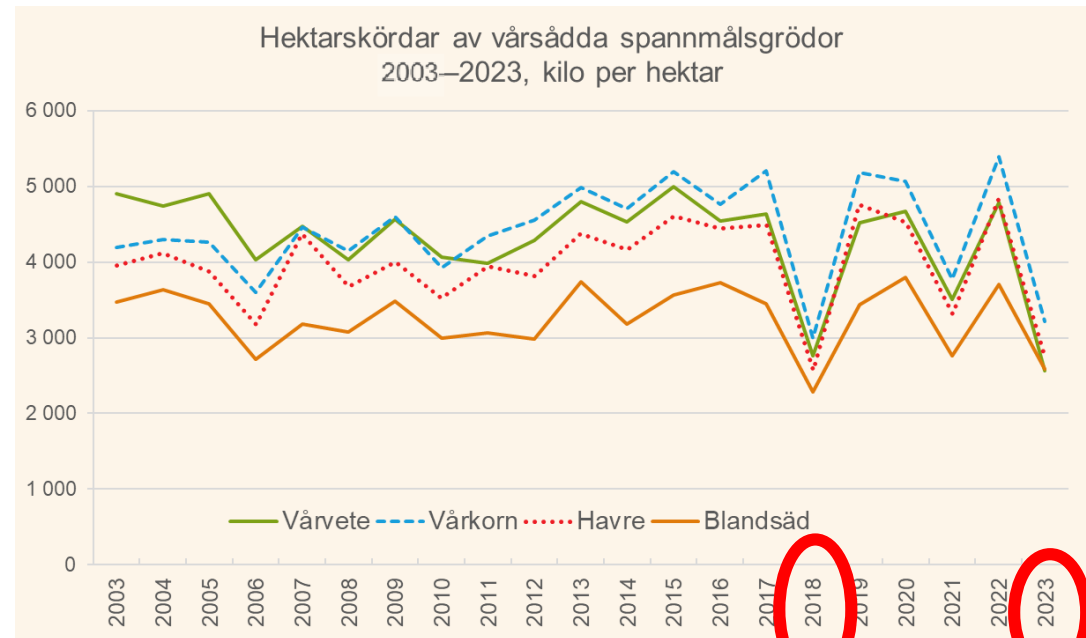
Skyfallen tuff smäll för bönder

På en natt kom det över 100 millimeter regn på vissa platser i Salatrakten. Karl Fernholm har 75 hektar havre, höstvetete och lite rödkiöversfrö och 75 hektar raps under vatten.
Foto: Mikael Marstrand

Marcus Lagercrantz
030 842 51 93 marcus.lagercrantz@atlnu.se

7 september 2023

Ökade vädervariation (temperatur, nederbörd) under säsong ger ökad variation i skördevolym och – kvalitet (!)

Vår matförsörjning beror av god markhälsa och bra väderförhållanden, både globalt och nationellt

- Regnförsörjda system: 75% av global odlingsmark + <95% betesmark
- Producenter ca 60-70% mat globalt
- Sverige <95% regnförsörjd, och 50% täckdikad, producerar ca 50% av nuvarande konsumtion

Vad vet vi om framtida klimat?

- Titta på historiska trender
- Jämför med framtida (internationella) scenario

Analys för agro- klimatiska faktorer både samstämmiga och avvikande = stora osäkerheter!

Förväntade (och samstämmiga) trender för nuvarande väder:

Längre växtodlingssäsonger (15-30 dagar, mer i norr)

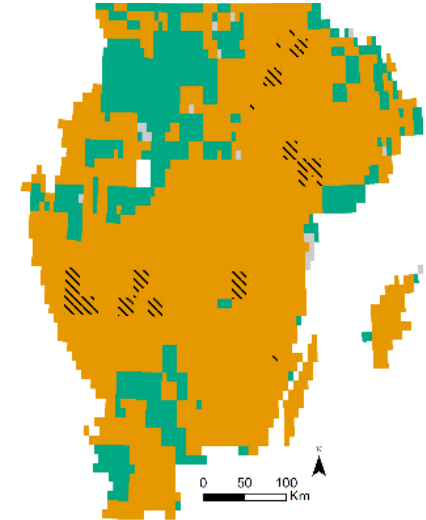
Mer regn/nederbörd per regndag

Mer försommartorka särskilt sydöstra Sverige

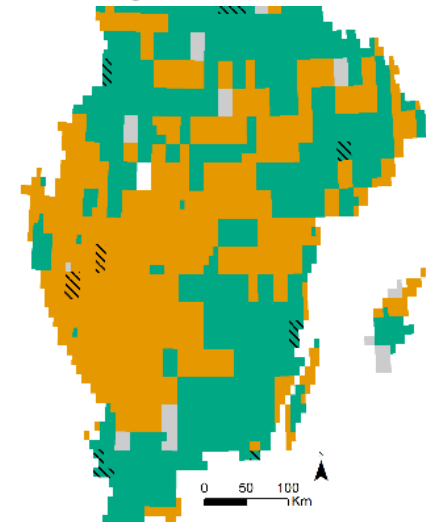
Oväntat (och ej alltid samstämmiga med klimatscenario)

- Mer regn juli/augusti?
- Mindre vinternederbörd (60 dgr före start)?
- Frostförekomst eftersäsongstart?

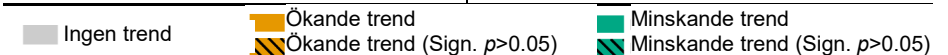
Trend 1979-2020
Torkperiod mer än 10 dgr

Trend 1979-2020
Blöt/regn period mer än 10 dgr

Grusson Barron 2023/manuscript

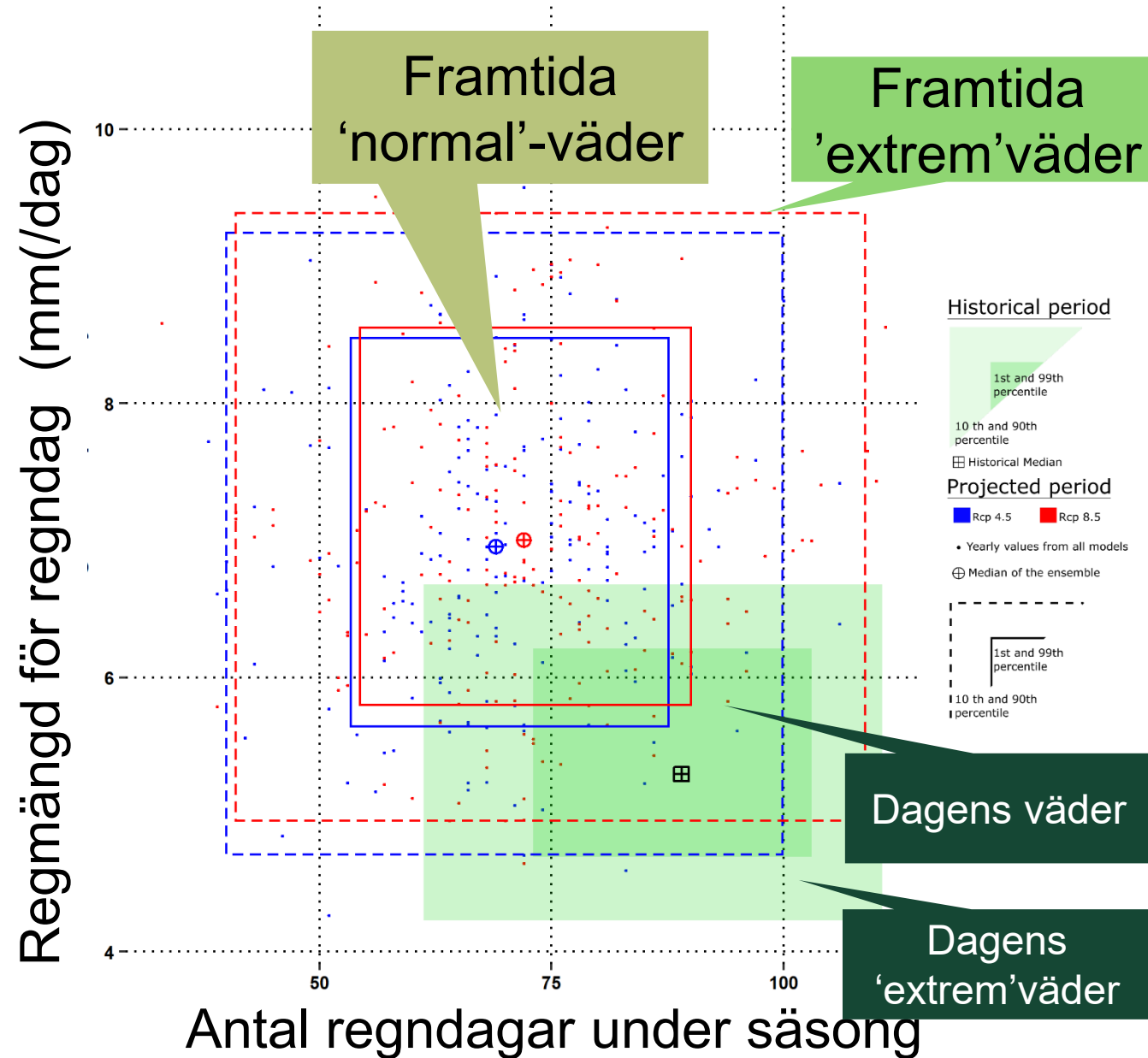
Framtiden med klimatscenario?

Såsom 2023,- komplexa väderförhållanden!

- Rustad för både torra och blöta förhållanden, - från god markstruktur till tekniska lösningar (bevatting/dränering)
- Ökad precision ('timing')
- Ökad information ('kunskap')

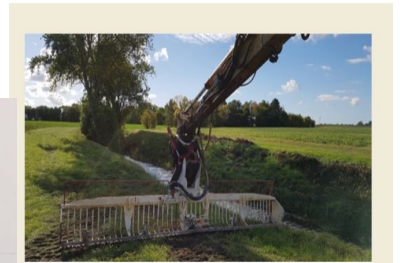
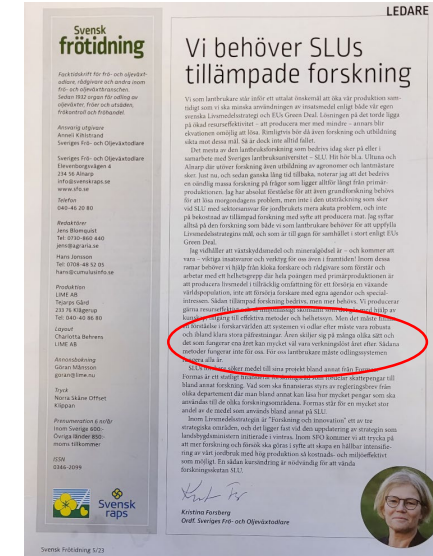

exempel Jönköping: 'extremregn' Extremtorka' blir normalt

Sammanfattning

- För säkrad mat i Sverige, måste koppla *“Livsmedelsstrategi”* med klimatanpassning, mark och vattenresurshushållning
- Att ha ‘god markhälsa’ en förutsättning för klimatsmart produktion
- Mer kunskap för att säkra vattentillgång liksom -avledning i fält/landskapet under pågående (nya) klimat och markförhållanden

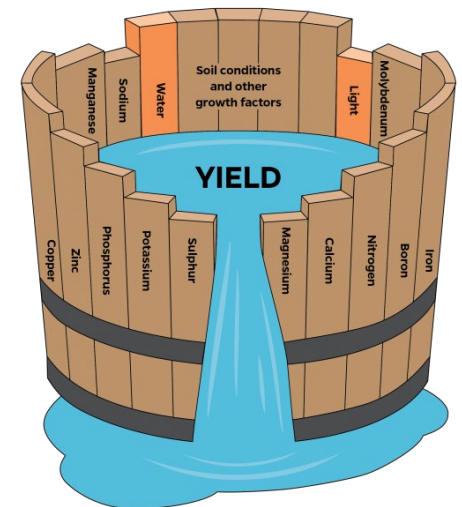

Stor efterfrågan på rådgivning om vatten

Efter sommarens regn med efterföljande översvämningar på många håll i landet har jordbrukarna blivit påmind om vikten av att ta hand om sina diken för en fungerande dränering. Efterfrågan på kunskap är stor och i år har dubbelt så många fått Greppa Nätningens rådgivning om underhåll av diken jämfört med samma tid föregående år.

[Läs hela nyheten här](#)

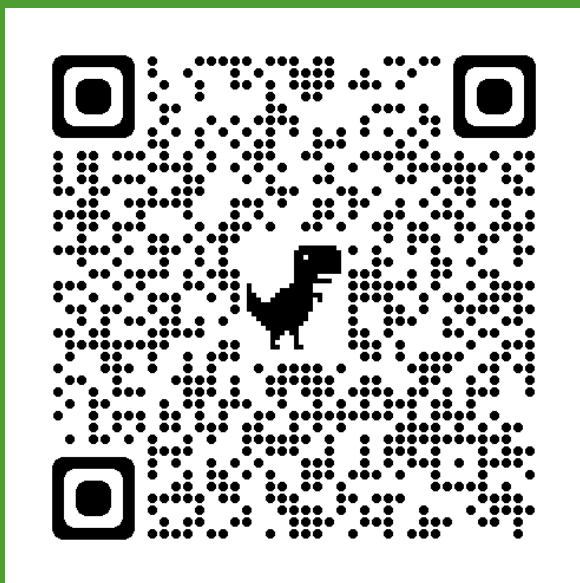
12 oktober 2023

Tack !

Följ oss gärna på <https://www.slu.se/institutioner/mark-miljo/>

Börja kolla med "*Hur mår min jord?*"

Jennie Barron (jennie.barron@slu.se)
(Professor, Jordbrukets vattenhushållning och vattenkvalitet)
Institutionen mark och miljö, SLU; Uppsala

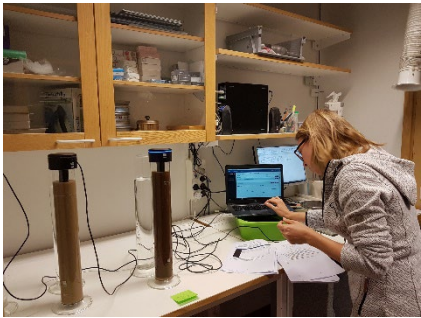
SLU World Soil Day 5 Dec 2023,

Markens
dag

EXTRAS

Study agricultural area soil physical properties and water quantity and quality, to develop and evaluate 'best practises' for sustainable and climate smart production systems

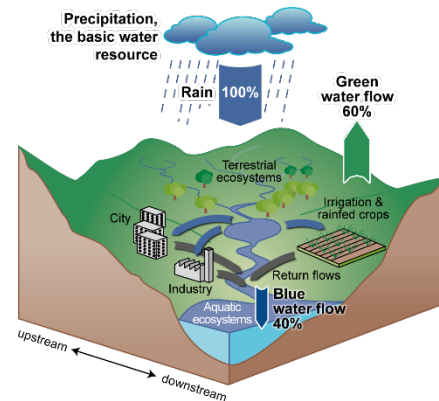
Soil physics lab

- Analyses
- Quality assurance
- Methods development

Field/ farmscale

- Technologies, BMPs
- Long-term experiments-

Catchment /landscape

- Monitor & evaluate (FOMA)
- Contr. LEVA
- Support reporting

National/international

- Contribute assessments
- Input policy
- Open access
- Capacity building

Agricultural Water Management

Study agricultural area soil physical properties and relation to water flows and water quality, develop and evaluate 'best practises' for sustainable use of water resources whilst enhancing production

- Soil physical properties and soil health for water management incl. Erosion, drainage leaching, soil structural management
- Management of water quantity and quality for climate resilience and production capacity in landscapes (rainfed, soil structure, irrigation, drainage and ditches, water storage/retention , re-wetting, leaching)
- Environmental monitoring agricultural catchment and observatory fields, long term experiments
- Support monitoring and reporting of environmental indicators incl. GHG on agricultural soils
- In Sweden and international

